

Södern befäster det vita väldet

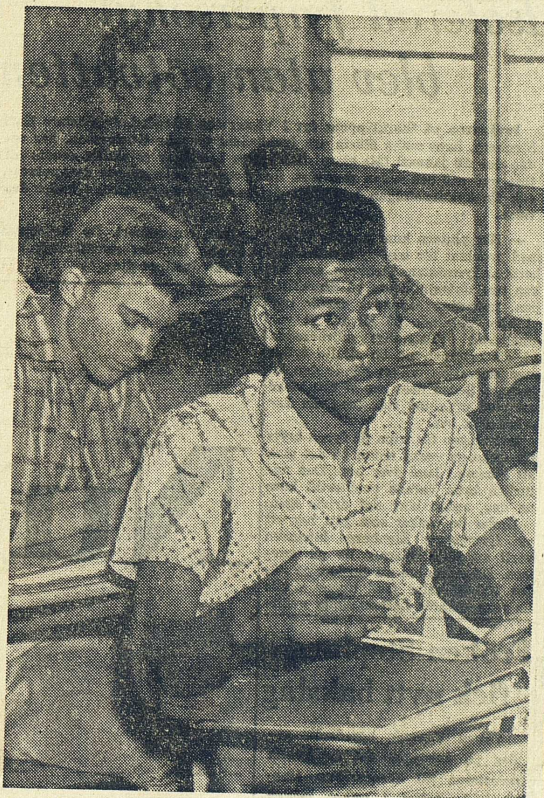
De vitas kamp för att upprätthålla sitt värde i Södern förs med alla medel, från lagstiftningsåtgärder till den grova, hatfulla propaganda som bilderna ovan visar exempel på. Till vänster: "Nigger go home" målades på gatan utanför ett läroverk i Nord-Carolina, sedan en negerflicka blivit intagen som elev. Bilen till höger bär sydstaternas flagga från inbördeskriget samt plakaten "Rädda våra barn undan den svarta pesten".

Våra legala barriärer mot högsta domstolens utslag är nästan färdiga", förklarar Georgias justitieminister med stolthet. "Södern kommer aldrig att gå med på att vita och svarta går i samma skolor." Liknande deklamationer hör jag överallt i sydstaterna av guvernörer och riksdagsmän, av tidningsledare och chefer för de "lilje vita" organisationerna. De representerar utan varje tvivel de härskande grupperna och den härskande meningen i åtta stater med en befolkning på bortåt tjugufem miljoner.

För att detta öppna och systematiska sabotage av gällande rätt skall bli förstärkt måste man erinra sig två ting. Skolväsendet, liksom socialpolitik och privaträtt över huvud, faller i det stora hela under unionens tillkomst under staternas makt; unionen har, sedan detta först under senare år, sin höjd bidragit med anslag byggnader och annan utrustning. Vidare: då högsta domstolen fastslog att lagar om rasse-

gregation i skolorna är stridande mot unionsförvaltningens likställighetsprinciper var utslaget omedelbart tillämpligt endast på de fall som dragits under domstolens prövning. Nya rättegångar och nya utslag är nödvändiga för att framkalla beslut om desegregation i andra skoldistrikt. Härtill kommer att domstolen inte har några direkta maktmedel till sitt förfogande; i sista hand kan en stat tvingas att lyda domstolen blott genom att presidenten — liksom i Little Rock — ställer unionens väpnade makt bakom en unionell domstols utslag.

Sydstaterna har emellertid inte tillgripit den utvägen att de helt enkelt säger sig vägra att följa unionella domstolsutslag. Atskilliga av dem har, kan det sägas, gått på den linjen: statsrepresentationerna har antagit resolutioner om "interposition", dvs förklarat att högsta domstolen i detta fall överskridit sin befogenhet och att dess utslag därefter är ogiltigt; det är den gamla teorin om staternas rätt att nullifiera unionsbeslut som här liksom före inbördeskriget kommer till användning. I förbundskongressen förklarade för två år sedan i ett "Söderns manifest" hundra representanter, bland dem 19 senatorer, utslaget vara författningsstridigt. Men i huvudsak — och även i de stater som antagit resolutioner om "interpositioner" — har andra metoder tillgripits. Man söker kringgå den av unionsdomstolarna fastställda grundsatsen eller göra dess tillämpning omöjlig, och man söker hindra medborgarna att vädja till de unionella domstolarna. I detta syfte har hundratals lagar antagits i sydstaterna under de senaste åren.

Jämlikhet i skolan: negern har accepterats i klassrummet vid läroverket i Pleasanton, Texas, en av de skolor där desegregationen genomförts.

Den enklaste metoden är att avskaffa lagbestämmelserna om rassegregation och ersätta dem med andra bestämmelser, som av vederbörande myndigheter — särskilt skolstyrelserna — kommer att tillämpas i samma riktning. Staten Tennessee har, exempelvis, antagit en lag som inte innehåller ett ord om ras, men som på en gång utförligt och vagt reglerar uppdelningen av barn i skolorna så att resultatet blir segregation; hänsyn skall tas till "sociologiska, psykologiska och andra allmänna socialvetenskapliga faktorer, så att i möjligaste mån ett socialekonomiskt klassmedvetande bland eleverna förhindras uppkomma", till "upprätthållandet respektive brytandet av traditionella sociala och psykologiska relationer till andra elever och till lärarna" etc etc. En skolstyrelse som får sådana direktiv — och som alltid består blott av vita — vet vad den har

att göra. Till bestämmelser av denna art anknyter ytterst invecklade föreskrifter om administrativ besvärshänsyn över ett beslut; dessa föreskrifter syftar direkt att hindra domstolsprövning, ty en sådan kan ej komma till stånd förrän förvaltningsförhållandets möjligheter är uttömda. Andra metoder är att förbjuda lärare att tjänstgöra i blandade skolor eller att uttala sig för desegregation och att försvara rättegångar som syftar till ändring av lagar om uppdelning av barnen efter ras — varom mera i det följande.

Längst har man gått i sju stater, där genom författningsändringar — antagne vid folkomröstning med i regel överväldigande majoritet — stadgats att de offentliga skolorna kan eller skall stängas om blandning av raserna i dessa skolor fastställes eller genomföres; i regel tänker man sig att i detta fall understöd eller stipendier skall ges åt skolorna, så att segregerade privatskolor kan ersätta statsskolorna. I Virginia har en skola redan stängts enligt denna bestämmelse på grund av att en unionsdomstol beordrat desegregation. Mera allmänt tillämpad skulle den nya principen leda till att Södern, redan nu vida underlägsen andra delar av unionen i skolor och utbildning, skulle intellektuellt utarmas. Att över hela linjen ersätta statsskolor med privatskolor och att stadga skolplikt utan offentliga skolor är knappast tänkbart. — I åtskilliga stater har lagar antagits eller föreslagits, som direkt inspirerats av Little Rock-episoden; om unionella trupper används för att säkra desegregation vid en skola, skall denna skola omedelbart stängas.

Med tanke på alla dessa statsskolor i strid mot unionsförfattningen har det sagts att 1954 års utslag kan genomföras först efter rättegångar under en generation — i bästa fall. För att föra en sak från instans till instans upp till högsta domstolen och där få den avgjord krävs omkring tre år. Om en lag annullerats, kan den ofta ersättas av en ny lag med samma syfte. Och här till kommer svårigheten att få ett unionellt dom-

stolsutslag genomfört i en ovillig och tredsakande stat.

På en väsentlig punkt har 1954 års utslag dock haft positiva resultat för Söderns skolor. För att bryta udden av kritiken, kanske också i en känsla av dåligt samvete, har sydstaterna under dessa år förbättrat skolorna för negrer och höjt lönerna för lärarna i dessa skolor. De väldiga skillnader mellan vita och svarta skolor och vita och svarta lärare som framhävdes i en berömd utredning 1954 är enligt enstämiga rapporter redan starkt minskade. Det goda har trycket från Nordens opinion fört med sig.

En annan av Söderns försvarslinjer är en lagstiftning som begränsar de medborgerliga rättigheterna av politisk art, främst yttrande- och organisationsfrihet. Lärare förpliktas att uppges vilka organisationer de tillhör, i uppenbart och uttalat syfte att komma åt dem som anslutit sig till NAACP eller andra förhatliga föreningar. I andra fall åläggs lärarna att svara på frågan om de är för desegregation i skolorna. I flera stater har man gått längre: lärare och ämbetsmän förbjuds att verka för desegregation eller att tillhöra föreningar som arbetar för detta syfte, eller också anses en sådan verksamhet vara ett brott mot deras skyldighet att lyda och försvara statens författning och lagar. De som håller på vad den högsta unionsdomstolen förklarat vara gällande rätt blir alltså straffbara. Särskilda lagar har antagits mot "barratry": enligt dem blir det ett brott att egga till, understödja eller på något sätt främja processer; syftet är även här att hindra NAACP, vars verksamhet till stor del består i att skaffa personer som vill väcka åtal om desegregation juridisk hjälp. En av Virginia antagen lag av denna innebörd har nyligen fastslagits vara ogiltig av en lägre unionsdomstol, men saken har ännu inte kommit före i högsta domstolen. I Mississippi har en lag antagits som gör det svårt eller omöjligt för advokater utanför staten att uppträda vid rättegångar; man utgår från att i Mis-

issippi verksamma advokater inte skall våga åta sig "negermålen". Till den omfattande och invecklade lagstiftningen sluter sig beslut om tillsättande av sk. suveränitetskommissioner, som enligt vage direktiv skall undersöka frågan om rasintegration och om intrång i delstaternas befogenheter. Dessa kommissioner kan ordna förhör med "misstänkta" personer under ed och döma dem som vägrar att

svara. Det har talats om en hemlig polis av gestapotyp, men kommissionerna har hittills verkat för kort tid för att ett omdöme om deras betydelse skulle vara möjligt.

Mera direkt har man angripit NAACP och liknande föreningar på olika sätt. De har ålagts att skatta för sina inkomster, ehuru organisationer som inte är kommersiella enligt ordinär amerikansk rätt är skattefria. De har förpliktats att uppges namnen på sina medlemmar och, då de vägrat, dömts till enorma böter; i Alabama har NAACP tvungits att uppges sitt arbete, och i flera andra stater har verksamheten starkt begränsats. Även en rad lagar av denna typ har dragits inför de unionella domstolarna.

I några sydstater, särskilt Mississippi och Alabama, har även negrernas rösträtt — redan förut begränsad och prekär — angripits. Detta har skett dels genom att bestämmelserna om registrering för erhållande av rösträtt skärpts, dels genom att dessa bestämmelser tillämpas mera restriktivt. Den som söker registrering måste muntligen eller skriftligen redogöra för bestämmelser i förbunds- och statsförfattning, och han måste fylla i invecklade formulär. Enligt en för några månader sedan av det objektivt arbetande Southern Regional Council utgiven skrift står det utom tvivel att dessa föreskrifter används för att diskriminera mot de svarta. Dessutom trakasserar man dessa ovälkomna väljare på annat sätt: registreringsstyrelserna — alltid bestående av vita — låter negrerna vänta i timmar eller dagar, de

släpper in alla vita först och stänger byrån sedan dessa registrerats, de ställer snärjande frågor i brutal ton. I Alabama har bl a det grevskap där det berömda Tuskegeuniversitetet för negrer ligger beskuren och uppdelats för att hindra negrerna att även i denna lilla vrå få makt över den lokala styrelsen.

Jag frågar en guvernör i en sydstat hur regeringen ställer sig till negrernas rösträtt. "Ja, vi vill ju inte att de skall registrera eller rösta, och därefter handlar vi svarar han. "Jaså, då söker ni alltså hindra dem", blir mitt svar. "Nej, men vi eggas dem inte särskilt att bli väljare." "Men nyss sade ni", fortsätter jag, "att ni motverkade deras röstning". "Ja, jag uttryckte mig kanske litet inkorrekt." — Lögnaktigheten var så uppenbar att både guvernören och jag själv blev generade.

Till allt detta kommer den privata, men organiserade påtryckningen. I alla sydstaterna finns organisationer som verkar för segregationens bevarande både genom de politiska partierna — i huvudsak demokraterna — och genom "direkta" åtgärder. Bland dessa otaliga föreningar — Söderns gentlemän, Kristna riddare, Nord-Carolinas patrioter, Den vita kameliens söner och vad de heter — har medborgarrådets organisationer, startade i Mississippi redan år 1954, blivit den ojämförligt största, med omkring 350 000 medlemmar; i Georgia har en annan organisation med samma syfte, Föreningen för delstaternas rättigheter, tagit ledningen. Påtryckningar sker genom avskedanden och hot om avsked, genom bojkott av företag, genom social

ostracism; aktionerna riktas inte blott mot negrer, utan också mot vita, som inte går med i ledet. "Hur många av dessa herrar tillhör medborgarråden", frågar jag en ämbetsman, som visar mig Mississippis folkrepresentation. "Det skulle förvåna mig om någon stod utanför." I de områden där de vitas välde är mest utpräglat är ofta konflikter och rättegångar sällsynta. I Mississippi begärde år 1954 ett antal familjer att få sina barn placerade i "vita" skolor, men då saken gick till process hade alla de klagande flyttat från skoldistriktet eller sade sig inte vilja fullfölja ansökningsen. Ingen enda rättegång om skolegregation har ägt rum i denna den mörkaste av Söderns stater.

Medborgarråden, som omfattar hela den styrande klassen, säger sig vilja arbeta med legala och fredliga medel; de är, kan man säga, principiellt emot våld och lynchning. Den återuppståndna Ku Klux Klan, en vida mindre och socialt enklare organisation, söker däremot verka genom grövre metoder; man klär upp negrer som "inte vet sin plats", bränner kors utanför misshagliga personers hem, skrämmer genom de vita kåporna och de hemliga riterna. Men det är inte möjligt att säga om de "mildare" eller de "hårdare" metoderna skall segra. Mycket tyder på att Ku Klux Klans teknik blir respektabel, om medborgarråden inte lyckas bevara det vida väldet med sin mjukare undertryckning av minoriteten.

HERBERT TINGSTEN

Den första artikeln i Herbert Tingstens serie om Amerikas rasfråga var införd den 6 april.